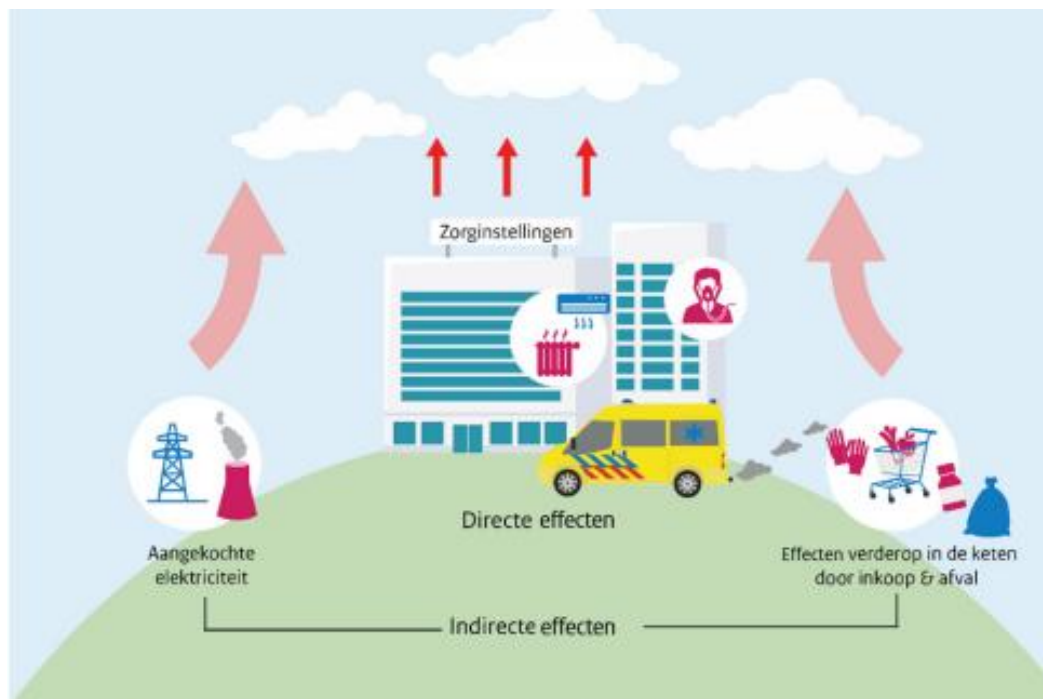

Duurzaamheidsambities De Hoogstraat Revalidatie 2025 – 2026

Figuur 2 Visualisatie van de directe en indirecte milieueffecten door de zorgsector.

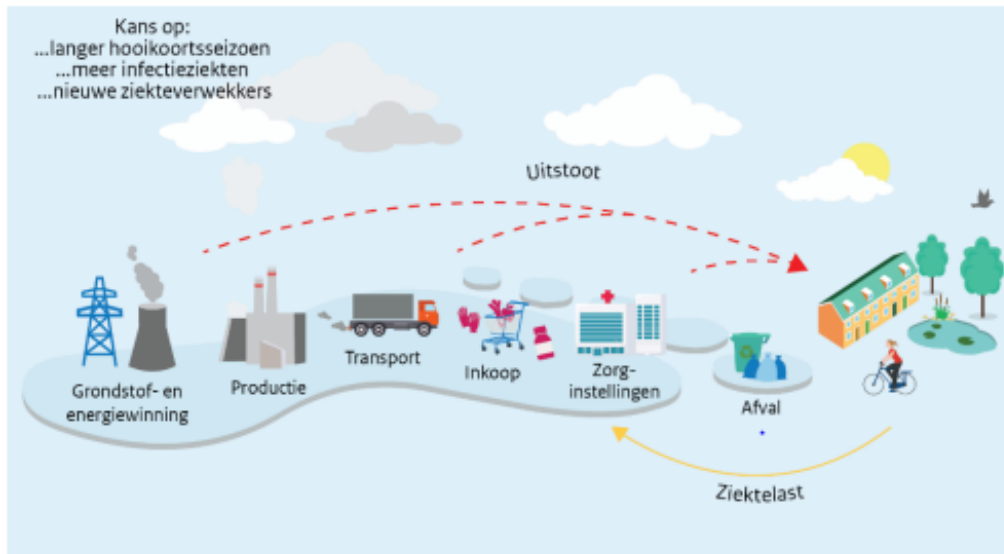
Ellen Evertzen
Coördinator duurzaamheid/facilitair manager
April 2025

Inhoudsopgave

1.	Aanleiding.....	3
2.	Ambities De Hoogstraat Revalidatie	5
2.A.	<i>Gezondheidsbevordering van revalidanten, medewerkers en externen</i>	5
2.B.	<i>Vergroten impact van de zorg op klimaat en andersom.</i>	5
2.C.	<i>Terugbrengen van CO²-uitstoot</i>	
2.D.	<i>Primair grondstofgebruik verminderen en maximale circulaire zorg 2050 ...</i>	6
2.E.	<i>Verminderen milieubelasting door medicatie(gebruik)</i>	7
3.	Implementatie duurzaamheidsambities	7
3.1	<i>Kernteam duurzaamheid</i>	7
3.2	<i>Greencie Facilitaire zaken</i>	7
3.3	<i>Greencie Groene Zorg.....</i>	7
3.4	<i>Verankeren in beleid</i>	7
3.5	<i>Voortgang rapporteren.....</i>	7
4.	Bronvermelding	8

1. Aanleiding

De huidige klimaatcrisis waarin we ons bevinden, leidt tot verandering van het klimaat. De aarde warmt steeds meer. Deze opwarming is een grote bedreiging voor de volksgezondheid (infectieziekten, hittestress, ..).

Figuur 1 Schematische weergave van de milieuoetafdruk van een keten, met de zelfversterkende effecten op volksgezondheid en leefomgeving. Instellingen en dienstverleners in de zorgsector worden geconfronteerd met de effecten van klimaatverandering op de volksgezondheid. Toename van emissies van broeikasgassen en fijnstof zorgen namelijk voor meer vastgehouden warmte in de atmosfeer. Deze opwarming zorgt voor klimaatverandering, die weer leidt tot bijvoorbeeld meer hittestress, langer durende hooikoortsseizoenen, en het ontstaan van nieuwe ziektes en plagen.^{1, 2}

Oorzaak

Een belangrijke oorzaak van die opwarming zijn de broeikasgassen, waarvan CO² een van de bekendste is. In 2030 moet Nederland 55% minder CO² uitstoten om de opwarming van de aarde te verminderen of zelfs te stoppen. In 2050 moet de afname van CO² 95% zijn. De zorg behoort tot de grootste nationale vervuilers doordat zij voor 7% verantwoordelijk zijn van de uitstoot van broeikasgassen. En daarbij dragen zij bij aan 4% van het afval en consumeren zij 13% van het grondstoffengebruik.

Integreren duurzaamheidsmaatregelen

Vanuit maatschappelijke verantwoordelijkheid begon De Hoogstraat al vroeg met het integreren van duurzaamheidsmaatregelen in de bedrijfsvoering. Vanaf 2010 neemt De Hoogstraat deel aan regionale bijeenkomsten op het gebied van duurzaamheid. In eerste instantie waren dit verkennende bijeenkomsten, later groeiden deze bijeenkomsten uit tot kennisdelingsbijeenkomsten en zelfs nog later tot de koplopersbijeenkomsten.

In 2015 is De Hoogstraat groots gerenoveerd en zijn er stappen genomen om verder te verduurzamen aan de hand van de milieuthermometer zorg. In 2019 werd het bronzen certificaat behaald, in 2021 gevolgd door zilver. In 2022 werd de Green Deal 3.0 (duurzame zorg) getekend.

De Hoogstraat heeft de ambitie om in 2045 klimaat neutrale zorg aan te bieden. Dit betekent duurzame zorg die niet alleen goed is voor de mensen die het nodig hebben, en het milieu niet meer belast dan nodig is. De balans daarin zal gevonden worden in het leveren van goede zorg en het verminderen van de impact op het milieu.

Greendeal 3.0 en De Hoogstraat Revalidatie

In 2022 is de Green Deal 3.0 getekend door de ziekenhuizen en zorginstellingen die zich willen binden aan de doelen van de Green Deal. Dit houdt in dat er samen gewerkt wordt aan duurzame zorg. De Hoogstraat Revalidatie is een van de instellingen die de Green Deal 3.0 heeft ondertekend.

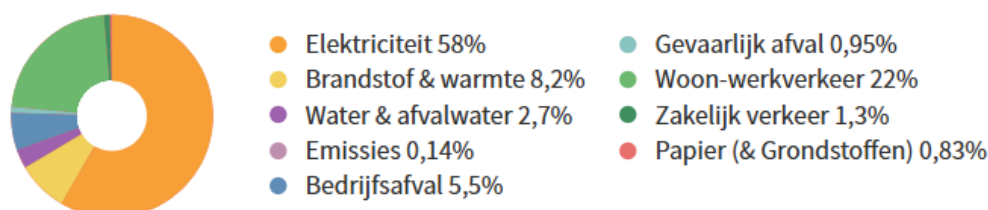
In de Green Deal 3.0 zijn de doelen bepaald die de meeste impact hebben op de broeikasuitstoot. Samen met Milieu Platform Zorg (MPZ), Nederlandse Vereniging van Ziekenhuizen (NVZ) en Revalidatie Nederland (RN) wordt verder gewerkt aan onderstaande vijf doelen uit de Greendeal 3.0.

1. Gezondheidsbevordering van patiënten, cliënten en medewerkers;
2. Vergroten bewustwording en kennis over de impact van de zorg op het klimaat en andersom;
3. CO₂-uitstoot terugbrengen met 55% in 2030 en klimaatneutraal in 2050;
4. Primair grondstofgebruik 50% verminderen in 2030 en maximaal circulaire zorg in 2050;
5. Verminderen milieubelasting door medicatie(gebruik).

 1. Gezondheidsbevordering van patiënten, cliënten en medewerkers Enkele acties: • Gezonde, gevarieerde, meer plantaardige en duurzame voeding • Nieuwe kennis en ervaring over gezondheidsbevordering toepassen	 2. Vergroten bewustwording en kennis over de impact van de zorg op het klimaat en andersom Enkele acties: • Inbedding van duurzame zorg en Planetary Health in alle zorgopleidingen • Actief bijdragen aan het maatschappelijk debat over de relatie tussen menselijk handelen, klimaatverandering en milieuvervuiling, een gezonde levensstijl en gezondheid
 3. CO₂-uitstoot terugbrengen met 55% in 2030 en klimaatneutraal in 2050 Enkele acties: • Grote zorgaanbieders stellen uiterlijk 1 juli 2023 een bestuurlijk vastgestelde routekaart op met een strategisch verduurzamingsplan voor hun vastgoed • Verminderen van de uitstoot door vervoersbewegingen van personeel	 4. Primair grondstofgebruik 50% verminderen in 2030 en maximaal circulaire zorg in 2050 Enkele acties: • Kiezen voor 'herbruikbaar' boven 'wegwerp' waar mogelijk • Circulair inkopen als uitgangspunt voor inkoopbeleid van materialen, hulpmiddelen en voeding
 5. Verminderen milieubelasting door medicatie(gebruik) Enkele acties: • Gepast voorschrijven en gepaste verstrekking van noodzakelijke medicijnen • Voortzetten van de Ketenaanpak Medicijnresten uit Water	Wat is een Green Deal? Green Deals zijn afspraken tussen de Rijksoverheid en andere partijen om duurzame plannen uit te voeren. De Green Deal Samen werken aan duurzame zorg wordt gefaciliteerd door het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en gedragen door de zorgsector.

Uit het RIVM opgestelde rapport 'Het effect van de Nederlandse zorg op milieu' zijn deze doelen afgeleid. In de onderstaande figuur zie je de milieuvoetadruk 2023 van De Hoogstraat.

2023

Figuur: Milieubarometer De Hoogstraat 2023, milieuvoetdruk De Hoogstraat 2023

2. Ambities De Hoogstraat Revalidatie

Onderstaande staat vermeld in de Strategische Focus 2024 – 2026 van De Hoogstraat: *Duurzaamheid is een belangrijk thema en zal in de komende jaren vanuit verschillende perspectieven belangrijker worden. De Hoogstraat Revalidatie zet in op het leren en verbeteren door verder te verduurzamen op de volgende onderwerpen:*

- 1. Actieve inzet op gezondheidsbevordering, door aandacht te geven aan gezonde levensstijl (bewegen, gezonde voeding, slaap) en het volledig rookvrij maken van De Hoogstraat;*
- 2. Vergroten van kennis & bewustwording, waarbij de medewerkers worden uitgedaagd mede inhoud te geven aan de Green Deal Duurzame Zorg;*
- 3. Verminderen van primair grondstoffengebruik en maximaal circulaire zorg. In het kader van de Green Deal was er al commitment om de CO² uitstoot te verminderen.*

Dit heeft geleid tot de ambities zoals hieronder beschreven.

2.A. Gezondheidsbevordering van revalidanten, medewerkers en externen

1. De Hoogstraat heeft zich aangesloten bij de Alliantie Voeding in de Zorg. Binnen de Hoogstraat is in 2022 het project 'Gezonde voeding proef je' gestart. In 2026 willen wij een voedingsaanbod serveren dat voldoet aan de richtlijnen gezonde voeding. Er is veel aandacht voor gezonde en meer plantaardige voeding.
2. Onderdeel van de revalidatiebehandeling is de leefstijl. Voor bepaalde doelgroepen wordt er nauw samengewerkt met patiëntenkoepels.
3. Samen met het kenniscentrum en met onder andere het UMCU wordt onderzoek gedaan naar effecten van revalidatiebehandeling op het herstel van revalidanten.
4. De afdeling HR en Sport organiseren samen "Fit for the job". Naast bewegen staan er ook ontspannende activiteiten op het programma. Er worden steeds meer gezondere varianten aangeboden bij bijzondere momenten.
5. Aanbrengen van meer groen in het gebouw.
6. In 2024 zal de verkoop van alcohol aan de counter stoppen.
7. In 2024 zal een nieuw niet-rokenbeleid ontwikkeld en geïmplementeerd worden.

2.B. Vergroten impact van de zorg op klimaat en andersom

Het is belangrijk om de bewustwording en kennis te vergroten over de impact van zorg op klimaat en andersom. De Hoogstraat sluit laagdrempelig aan bij de georganiseerde campagnes van de MPZ. Op deze manier zal duurzaamheid beter onder de aandacht gebracht worden binnen de organisatie. Elk kwartaal wordt er ook een bericht over duurzaamheid op intranet geplaatst.

In 2024 zal in het MT en bij Raad van Toezicht aandacht worden besteed aan duurzaamheid. In ditzelfde jaar zal de medische staf een inspiratiesessie voor artsen organiseren.

De Greencie algemeen is in 2024 opgeheven. Tijdens het coördinatorenoverleg binnen facilitaire zaken wordt elk kwartaal kennis uitgewisseld over duurzaamheid. De verwachting is dat in 2025 de Greencie Groene Zorg wordt opgestart.

2.C. Terugbrengen van CO²-uitstoot

Vervoer en energieverbruik veroorzaakt het grootste deel van onze CO² uitstoot. Het doel is om deze uitstoot terug te brengen met 55% in 2030 en klimaatneutraal te worden in 2050.

Vervoer:

In 2023 droeg het vervoer woon-werkverkeer (22%) en het vervoer zakelijk (1,3%) bij aan de CO² uitstoot. Bij deze cijfers zit niet het vervoer van bezoek aan de kliniek van revalidanten en hun naasten. Veel revalidanten komen met de auto, dit is gerelateerd aan de beperking.

De Hoogstraat heeft geen invloed op de wijze van hun vervoer of inzet van de externe gecontracteerde vervoerspartijen. Er wordt de komende jaren meer gekeken naar het houden van digitale consulten zoals normaal was tijdens de coronapandemie.

De Hoogstraat voert zoveel mogelijk beperkt zakelijk verkeer uit en dan wel met elektrische auto's. Voor revalidantenvervoer worden de auto's op fossiele brandstof ingezet. De elektrische auto's zijn te klein voor bepaalde rolstoelen. In 2024 wordt het huisbezoek door therapeuten opnieuw bekeken. In 2025 zal ook opnieuw naar het wagenpark gekeken worden.

Door middel van een poll op intranet wordt jaarlijks getoetst op welke wijze medewerkers naar het werk komen. Medewerkers die dichtbij De Hoogstraat wonen betalen meer parkeerkosten dan medewerkers die verder weg wonen. Het parkeerbeleid is hierop ingericht. Er is een stijging zichtbaar bij medewerkers die met elektrisch vervoer komen. Mensen die niet naar De Hoogstraat komen voor bezoek, werk of sport betalen het straattarief om plezierrijtjes te ontmoedigen.

In 2024 wordt de wet persoonsgebonden mobiliteit van kracht. De Hoogstraat zal voldoen aan deze wettelijk verplichting. Per 1 juli is registratie verplicht. Naar aanleiding van de registraties wordt bepaald op welke wijze De Hoogstraat het vervoer schoner kunnen maken en beïnvloeden. De toetsing via de poll op intranet komt hiermee te vervallen.

Energieverbruik:

Binnen de zorg wordt ongeveer 15% van de CO² uitstoot veroorzaakt door gas- en elektriciteitsverbruik. Bij De Hoogstraat was dit in 2023 ruim 66%. De warmte die De Hoogstraat afneemt wordt geleverd door stadsverwarming. Deze warmte wordt steeds verder verduurzaamd door Eneco. Daarnaast wordt een deel van het gebouw gekoeld en verwarmd door een WKO-installatie. In 2023 is tevens de warmtepomp geïnstalleerd ter vervanging van de topkoeling. Ook is in dat jaar de WKO gereviseerd. De warmtepomp wordt op termijn ook ingezet om een deel van het gebouw te verwarmen. Dit zal de komende jaren verder worden uitgewerkt.

In 2030 is het streven om de CO² uitstoot terug te brengen tot 55%. Dit zal een lastige opgave worden. Dit heeft te maken dat de behoefte aan warmte en elektriciteit per jaar verschilt. Daarbij zal het gebouw rond 2035 opnieuw gerenoveerd moeten worden. Investerings in de buitenschil zijn niet meer terug te verdienen. De komende tijd zal De Hoogstraat zich voornamelijk richten op het uitvoeren van activiteiten die aangegeven staan in de portefeuilleroutekaart. Een voorbeeld hiervan is de verlichting vervangen door (dimbare) LED. De Hoogstraat zal ook deelnemen aan de landelijke campagne van MPZ om gedragsverandering bij medewerkers te beïnvloeden.

Portefeuillekaart:

In 2023 is de routekaart ingeleverd en ondertekend door de bestuurder. De Hoogstraat is hierdoor te vinden op "DeZorgDuurzaamkaart" op de website van het EVZ/Stimular ([TNO - Zorgsector en aquathermie](#)).

2.D. Primair grondstofgebruik verminderen en maximale circulaire zorg in 2050

Net als bij veel zorginstellingen wordt ook bij De Hoogstraat veel grondstoffen verbruikt. In 2030 is dan ook de wens om 50% minder primaire grondstoffen te gaan gebruiken zoals afgesproken in de Green Deal ten opzichte van 2016. Daarbij wordt er ook gekeken naar materialen waar het kan langer te gebruiken dan de economische levensduur.

Het gebruik van minder grondstoffen betekent voorkomen van verspilling en dat toenemende mate duurzaam wordt ingekocht. De afdeling Inkoop neemt standaard duurzame inkoopcriteria mee in aanbesteding en probeert ook bestellingen te bundelen. Dit lukt onvoldoende bij Niche producten, die we helaas veel in de revalidatie gebruiken.

Een niche product is een product dat speciaal ontworpen is voor een klein, specifiek segment van de markt.

In 2025 zal De Hoogstraat stoppen met de disposable beker en overgaan op reusable. De bezoeker zal zelf een beker moeten meenemen. De lijst met meest voorkomende disposables wordt bekeken en onderzocht welke vervangen kunnen worden door reusables. De Greencie Groene Zorg (bestaande uit arts en verpleegkundigen) gaan zich hiermee bezig houden. Het streven is om minimaal twee disposables per jaar om te zetten naar reusables.

Binnen De Hoogstraat worden er een aantal stromen apart ingezameld. Het overig afval wordt ongesorteerd aangeleverd. Dit heeft te maken met het feit dat de inzamelaar en verwerker aan nascheiding doet.

2.E. Verminderen milieubelasting door medicatie(gebruik)

In 2023 is geconstateerd dat het huidige medicatievoorschrijfbeleid verbeterd kan worden. Gedurende het gehele proces van opname tot aan ontslag. De apotheker gaat samen met de medicatiecommissie kijken op welke wijze er gepast voorgeschreven kan worden. En op welke wijze overbodige medicatie binnen wet- en regelgeving hergebruikt kan worden.

3. Implementatie duurzaamheidsambities

Werken aan duurzaamheid en het implementeren van de duurzaamheidsambities dient organisatie breed plaats te vinden. De coördinator duurzaamheid kan dit wel coördineren maar niet alleen uitvoeren.

3.1 Kernteam duurzaamheid

Uiterlijk in 2025 wordt het kernteam duurzaamheid opgericht. Dit kernteam is er om op een effectieve manier duurzame slagen te kunnen maken door afdelingen en medewerkers. En tegelijkertijd met elkaar te verbinden met als doel de duurzame transitie te kunnen bewerkstelligen. Het kernteam ondersteunt de coördinator duurzaamheid bij de uitvoering van de ambities, het opstellen van het activiteitenplan en de Greencie binnen De Hoogstraat.

Het kernteam biedt medewerkers van De Hoogstraat een plek om ideeën uit te wisselen en oplossingen aan te dragen vanuit de werkvloer. In het kernteam zitten (zorg)medewerkers die duurzaamheid hoog in het vaandel hebben staan.

3.2 Greencie Facilitaire zaken

De Greencie Facilitaire zaken bestaat uit de FZ-coördinatoren, ieder met zijn eigen specifieke aandachtsgebied. Binnen het kwartaaloverleg worden zaken op het gebied van duurzaamheid met elkaar gedeeld. In de bilaterale overleggen vindt indien nodig een verdiepingsslag plaats.

3.3 Greencie Groene Zorg

De Greencie Groene Zorg bestaat uit een arts, door de medische staf afgevaardigd en enkele zorgmedewerkers. De Greencie Groene Zorg richt zich vooral op thema's als de groene zorgafdeling, circulariteit, voorkomen van medicatieverspilling en aanverwante thema's die op hun pad komen. De verwachting is dat de Greencie Groene Zorg in 2025 van start gaat.

3.4 Verankeren in beleid

In de Planning & Control cyclus (P&C) wordt duurzaamheid structureel opgenomen.

3.5 Voortgang rapporteren

In de kwartaalrapportage wordt de voortgang van duurzaamheidsthema's geborgd. Vanaf 2024 zal er ook een jaarverslag worden opgesteld.

4. Bronvermelding

1. Rapport het effect van de Nederlandse zorg op het milieu
2. Milieubarometer zorg De Hoogstraat
3. Kaderbrief
4. Website EVZ